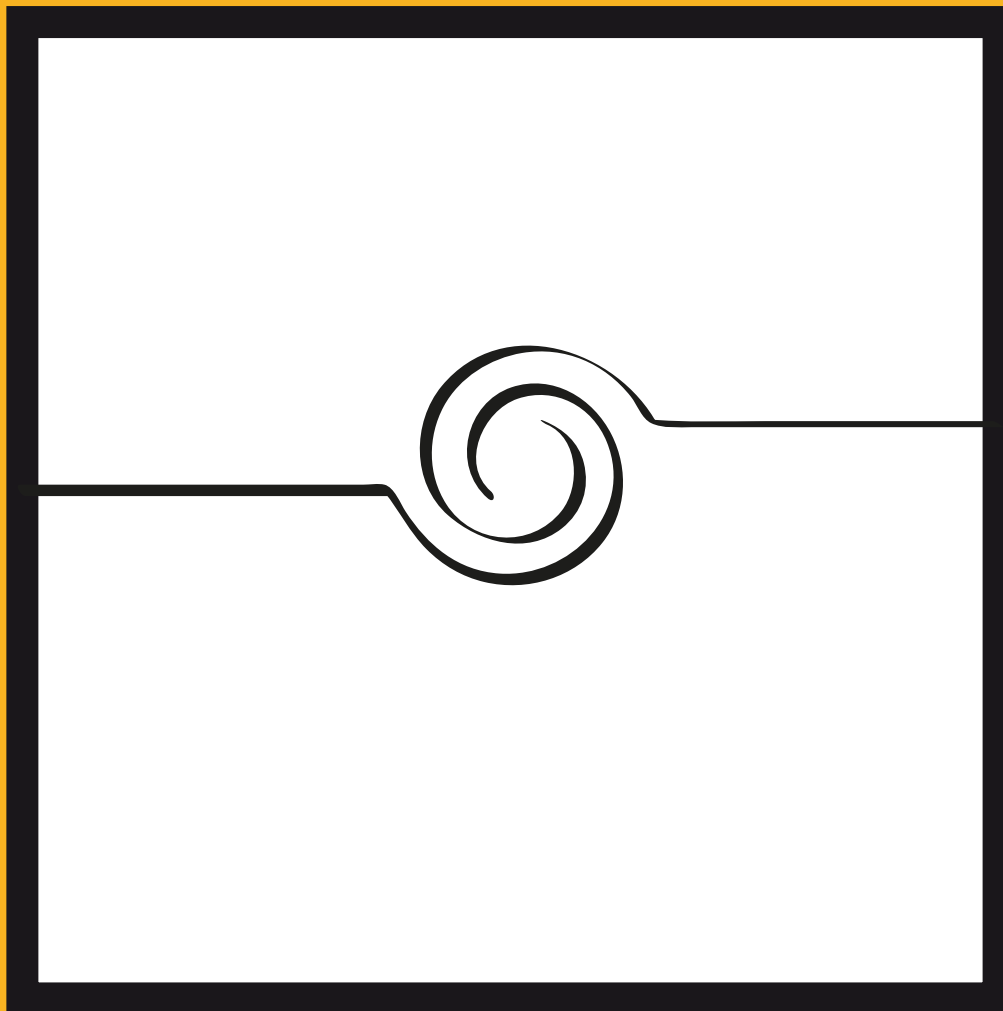

RESUM EXECUTIU

GUIA PER A LA CONTRACTACIÓ PÚBLICA DE SERVEIS FINANCERS ÈTICS I SOLIDARIS

Papers de l'Observatori de les Finances Ètiques

OBSERVATORI
DE LES FINANCES ÈTIQUES

La compra i la contractació públiques responsables són un aspecte estratègic de la gestió dels recursos públics que ha incrementat la notorietat els darrers anys. En aquest informe analitzem el rol de la contractació pública com a eina per impulsar les finances ètiques a Catalunya. L'objectiu és facilitar als responsables de formular la contractació pública de les administracions públiques la contractació d'entitats de finances ètiques per a serveis financers.

Convé llegir tant els resultats de l'informe com les propostes en el context actual, en què la transparència de la contractació pública en l'àmbit financer té les seves limitacions, i en què encara existeixen poques experiències en la contractació responsable de serveis financers.

1. CATEGORITZACIÓ DELS CONTRACTES DE SERVEIS FINANCERS

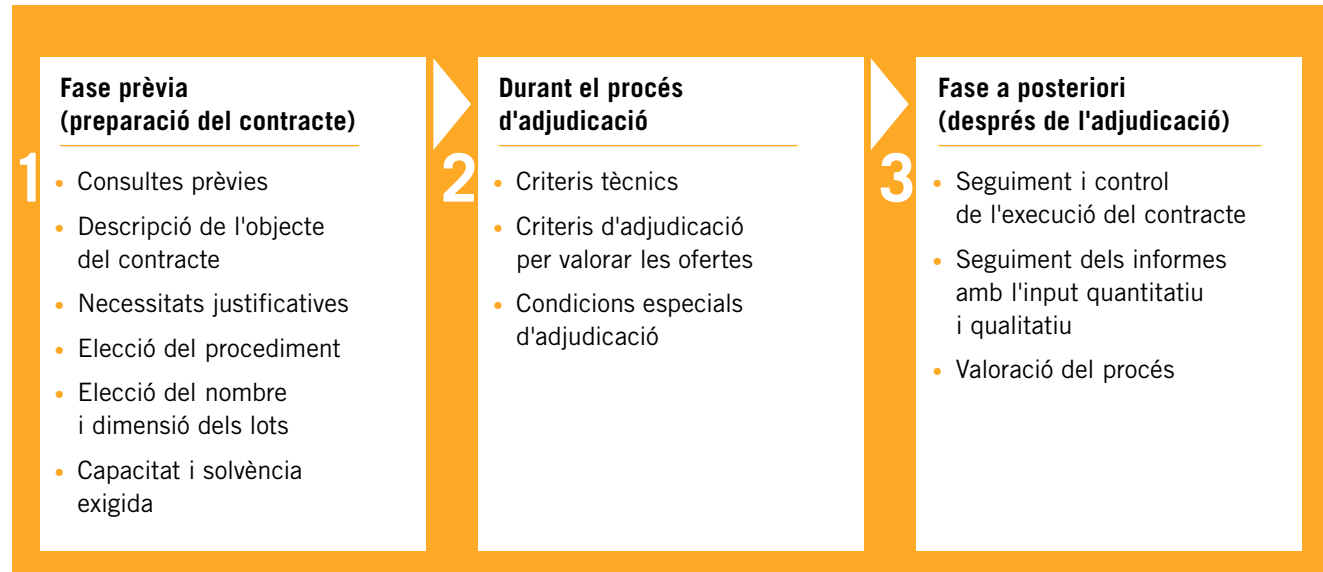
La definició dels serveis financers

L'estratègia de compra pública responsable comença en el marc europeu i es transposen al marc espanyol amb la Llei 9/2017 de Contractes del Sector Públic (LCSP). A nivell bancari i financer, la LCSP fa un tractament diferenciat entre els serveis de finançament i tresoreria, exclosos de la llei, i els serveis d'inversió i assegurances, inclosos dins la llei.

	SERVEIS DE FINANÇAMENT I TRESORERIA	SERVEIS D'INVERSIÓ I ASSEGURANCES
Regulació	Article 10 de la LCSP	Article 25.1. de la LCSP
Categoria jurídica	Contractes exclosos de la LCSP	Contractes subjectes a la LCSP però de caràcter privat
Tipus de servei	Préstecs, operacions de tresoreria, serveis de compravenda de valors o instruments financers	Dipòsits, serveis bancaris i d'inversió, concessió de crèdits i microcrèdits, arrendaments financers (<i>leasing</i>)
Aplicació pràctica	Contractació regulada pels principis bàsics: solvència, publicitat, concurrència i transparència. La LCSP, només de caràcter interpretatiu i subsidiari. A nivell pràctic, la contractació és més flexible i les limitacions en aquest cas ja no són jurídiques i passen a ser operatives.	La preparació (fase prèvia) es regeix per la LCSP (part 1 i 2 de la llei), però els efectes i l'extinció, pel dret privat. A nivell pràctic, la part <i>a priori</i> del procés (redacció de plecs, requisits de solvència i de capacitat, garanties, criteris d'adjudicació, etc.) així com la seva modificació, si es renova o s'allarga el contracte, es regeix per la LCSP.

El procés de licitació

El procés de contractació pública es pot separar en tres fases, cada una integrant un conjunt d'accions en què es poden introduir aspectes socials per a una contractació més responsable. En l'informe s'han tingut en compte les fases següents:

El marc europeu i internacional

En el marc europeu, recents desenvolupaments legislatius afecten directament o indirectament el procés de contractació pública.

- D'una banda, la [directiva SFDR](#) (*Sustainable Finance Disclosure Regulation*), que introdueix noves definicions i crea exigències de transparència. Aplicable oficialment des del març 2021, la SFDR possibilita (a nivell pràctic) les AAPP per demanar el percentatge d'inversions destinades a activitats amb consideracions ASG i seguir-ne l'evolució i, de la mateixa manera, dona suport legal a incloure aquests aspectes en les clàusules dels plecs.
- D'altra banda, la directiva europea de 2014 sobre contractació pública (*directive 2014/24/EU*) atorga la possibilitat a les administracions públiques d'exigir un *label*, criteri o etiqueta específic.

2. EXPERIÈNCIES PRÈVIES

Des de l'aplicació de l'auge de la contractació pública responsable, hi ha hagut pocs casos de contractació pública d'entitats financeres i bancàries ètiques. D'una banda, perquè és un sector amb poca tradició de treball en aquesta matèria i, d'altra banda, perquè la major part de la informació relacionada amb els serveis de finançament, exclosa de la LCSP, no és de caràcter públic.

Marc català i estatal

A nivell de la contractació de serveis de finançament i tresoreria:

- **Ajuntament de Barcelona:** incorporació d'aspectes de caire social a la ronda de finançament anual, amb punts associats a clàusules de caràcter social.
- **Ajuntament de Castelló:** crèdit amb incorporació de criteris referents a la política d'habitatge de les entitats financeres.
- **Ajuntament de Donostia:** Obertura d'un compte corrent des del qual canalitza les subvencions de cooperació, igualtat, participació, medi ambient i diversitat cultural.

A nivell de la contractació de serveis d'assegurances i d'inversió, hi ha poques experiències en el marc català. Tanmateix, Arç Cooperativa va realitzar un informe d'anàlisi sobre la contractació pública dels serveis asseguradors de l'Ajuntament de Barcelona el 2019 que posa de manifest el conjunt d'obstacles i oportunitats de la contractació pública en el servei d'assegurances ètiques. N'hem resumit les principals oportunitats i limitacions en el punt 2.1. de l'informe.

Marc europeu i internacional

En el marc europeu existeixen diferents associacions de segon nivell o federacions que integren les diferents entitats del món de les finances ètiques amb reconeixement a nivell europeu. Aquestes poden servir per establir normatives, principis mínims o clàusules:

- **Federació Europea dels Bancs Ètics i Alternatius (FEBEA)**
- **Global Alliance for Banking on Values (GABV)**
- **Association of Mutual Insurers and Insurance Cooperatives in Europe (AMICE)**

A escala més internacional, no hi ha nomenclatures ni segells per a les finances ètiques. Més enfocat a nivell de finances amb incorporació ASG, podem trobar:

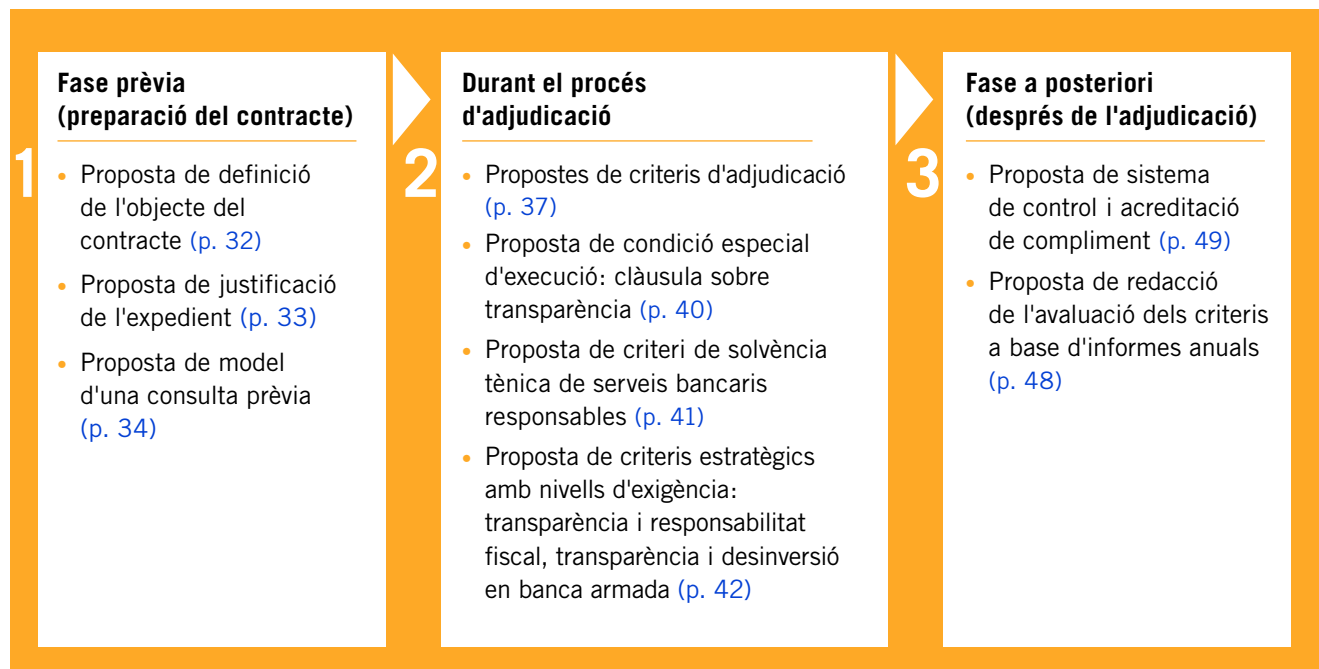
- **Principis d'inversió responsable (PRI – Principles for Responsible Investment)**
- **Les normes ISO:** els **ISO 26000** i **ISO 20400** estandarditzen la responsabilitat social i la compra social definint una sèrie de matèries fonamentals.

3. RECOMANACIONS PER A UNA CONTRACTACIÓ MÉS ÈTICA I RESPONSABLE

Propostes de redacció

En relació amb les tres etapes del procés de licitació pública, definim un seguit de propostes per incorporar aspectes socials als plecs. Aquestes propostes es poden copiar directament al plec realitzant les adaptacions corresponents en relació amb el tipus de servei i/o condicions d'aquest.

En el gràfic següent, hi ha els enllaços d'aquestes propostes a l'apartat corresponent de l'informe:

Nota: Els enllaços són de les pàgines de la *Guia per a la contractació pública de serveis financers ètics i solidaris*.

Les propostes realitzades s'han basat en els aspectes amb més capacitat transformadora (transparència, desinversió en banca armada, etc.). Tanmateix, també s'ha proposat una redacció amb tres nivells d'exigència diferenciats (baix, mitjà i alt), a fi que es pugui adaptar a l'estratègia de cada administració pública.

Com a exemple, es podria copiar el criteri de solvència tècnica següent per fomentar uns serveis bancaris responsables canviant el número de lot per l'adequat, i triant el servei contractat de la llista*.

CRITERI DE SOLVÈNCIA TÈCNICA: SERVEIS BANCARIS RESPONSABLES

Lot N: ..servei*.. amb criteris ètics i de responsabilitat social, fiscal i mediambiental.

Solvència tècnica. Considerant les característiques especials del lot N definit prèviament, s'estableix la necessitat de garantir que les empreses licitadores disposin de la solvència tècnica i professional adequades per executar les seves prestacions conforme als criteris de responsabilitat social, fiscal, ètica i mediambiental.

Per això, i seguint la llibertat per exigir acreditacions (art. 76 LCSP), les empreses licitadores hauran d'acreditar i aportar una certificació que pertanyen a la Federació Europea de Bancs Ètics i Alternatius (FEBEA), l'Aliança Global per a una Banca amb Valors (GABV), o alguna altra federació o associació de banca ètica o de banca responsable de caràcter equivalent, o tenir segells per al seu servei o producte licitat, com ara el segell EthSI o equivalent, o bé acreditar per algun altre mitjà que compleixen els requisits exigits.

→ * Llista de serveis financers i bancaris contractats:

-
• Servei bancari	• Col·locació dels excedents de tresoreria	• Pla de pensió
• Crèdit		• Servei d'assegurança
• Préstec	• Compte corrent	Etc.
• Dipòsit bancari	• Fons d'inversió	
-

MÉS ENLLÀ DE LA CONTRACTACIÓ PÚBLICA: PENSANT ALTERNATIVES

L'eina de la contractació pública és només una de les moltes que les administracions públiques poden utilitzar per potenciar una visió més ètica i solidària del sector bancari i financer.

- Treballar la transparència relacionada amb la contractació de serveis financers.
- Una legislació favorable a través d'incentius fiscals, clàusules socials en la contractació pública.
- La cocreació i impuls d'instruments financers com ara els fons col·lectius de crèdit o els fons d'aval i finançament.
- Promoure i/o impulsar processos de *matchfunding* amb entitats de finançament col·laboratiu procomú.
- Promoure la sensibilització ciutadana sobre les finances ètiques i solidàries i treballar per a una educació econòmica més crítica i plural.
- Adoptar el protocol de municipis lliures de banca armada i per a les finances ètiques, de la campanya de banca armada.

				
1. ANUNCIAR	2. APROVAR	3. ANALITZAR	4. APLICAR	5. DIFONDRE
la voluntat d'esdevenir un "Municipi lliure de banca armada i per les finances ètiques".	una resolució que prohibeixi, o avanci cap a la prohibició explícita, de les inversions en empreses implicades en la producció, desenvolupament, manteniment o comerç d'armes, al mateix temps que es fomenti la incorporació de les finances ètiques a l'administració pública.	si les relacions amb el sector financer actual de l'administració té vincles amb entitats controvertides i que formen part dels informes de banca armada.	mesures per establir criteris de selecció per assegurar-se que cap productor d'armes formi part de la cartera municipal i que cap institució financera relacionada amb la indústria armamentista sigui proveïdora de l'administració. Al mateix temps, introduir proveïdors financers de l'ecosistema de les finances ètiques.	per promoure i complementar els esforços de desinversió explicant les actuacions realitzades i les noves polítiques financeres adoptades.
				
MUNICIPIS LLIURES DE BANCA ARMADA				

Papers de l'Observatori de les Finances Ètiques – Núm. 10

Coordinat per: FETS – Finançament Ètic i Solidari **Realitzat per:** Marc Becat **Amb la col·laboració de:** Maria Arias Montardit (Tècnica jurídica de la Direcció General de Contractació Pública de la Generalitat de Catalunya), Victor Torrents (Cap de seguiment de contractes d'ACM), Jordina Moltó i Bastardes (Cap d'Estudis i contractació d'ACM), Víctor Meseguer (Director de Social Economy Europe), Daniel Sorrosal (Secretari General de la FEBEA) i Amanda Ortega (Experta en Responsabilitat Social) **Disseny i maquetació:** Muntsa Busquets **Correcció:** Anna Rius
Amb el suport de: Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament

Coordinat per:

Amb el suport de:

